

Prezentowany
Państwu tom przynosi
szeroką prezentację twórczości pro-
zatorskiej pisarza – rzecz to trzeba z pełną
powagą – do szczętu zapomnianego w kulturze pol-
skiej. Paulin Świącicki (1841–1876) podjął całym swym
życiem ryzykowne dzieło budowania mostów między kulturą
polską, z której się wywodził, a kulturą ruską, ukraińską, którą
głęboko przesiąkł. Podjął więc trudne dzieło wyjścia z dialogicz-
nym gestem otwarcia ku obu kulturom.

Świącicki przekładał najpierw z polskiego na ukraiński, pisał
potem po polsku i ukraińsku, wydając w pewnym okresie każde
dzieło w dwu wersjach językowych. Zapomniany długo w Polsce,
był przypomniany w kulturze ukraińskiej, gdzie jego pisane po
ukraińsku utwory traktowane były jako świadectwo etnicznej
kwalifikacji tego twórcy jako „ukraińskiego pisarza polskiego po-
chodzenia”. Polska znawczyni jego twórczości, Dobrosława Świer-
czyńska, skomentowała takie podejście jednoznacznie: „Jestem
głęboko przekonana, że jest to określenie niewłaściwe i że Świą-
cicki nigdy by na nie przystał”¹. Niemniej jednak jego tragiczny
gest polskiego ukrainofila zobowiązuje, by głębiej przyjrzeć się
życiu i twórczości pisarza, który poruszał się po najtrudniejszym
z trudnych regionów – po pograniczu ukraińsko-polskim. Oczy-
wiście, może i powinien być dziś uważnie czytany zarówno przez
Polaków, jak i przez Ukraińców, lecz z uwzględnieniem przez
pierwszych jego ukraińskich, głębokich sympatii, a przez drugich
polskiego wyboru tożsamościowego i kulturowego pisarza.

Powszechniej znany jako Paulin Stachurski (jego literac-
ki pseudonim), był Świącicki jednym z najpóźniejszych konty-
nuatorów tradycji ukraińskiej szkoły w romantyzmie polskim.
Zafascynowany Malczewskim i Goszczyńskim, ale też Tarasem
Szewczenką, Markiem Wowczokiem, Gogolem i Czernyszewskim
zaczął swą twórczość od intensywnej pracy tłumacza, „przerabia-
cza” tekstów z polskiego na ukraiński i z ukraińskiego na polski,
by w końcu dać próby tak istotnych tłumaczeń, jak przekład z ro-
syjskiego niektórych *Powieści mniejszych* Gogola (Lwów 1871)
[...]

Jarosław Ławski, *Od Redakcji*

Paulin Świącicki

OPowieści STEPowe
(PISMA PROZA)

Paulin Świącicki
OPowieści
STEPowe
(PISMA PROZA)